

DİJİTAL PLATFORMDA MİMARLIK EĞİTİMİ DENEYİMİ:**DİCLE ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK BÖLÜMÜ ÖRNEĞİ*****ARCHITECTURE EDUCATION EXPERIENCE ON DIGITAL PLATFORM:****CASE OF DICLE UNIVERSITY DEPARTMENT OF ARCHITECTURE****Hale DEMİR KAYAN**

Dr. Arş. Gör. Dicle Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Bina Bilgisi Anabilim Dalı

Phd. Dicle University, Architectural Faculty, Department of Building Science

ORCID NO: 0000-0002-3796-2567

Dilan KAKDAŞ ATEŞ

Arş. Gör. Dicle Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Restorasyon Anabilim Dalı

Res. Ass. Dicle University, Architectural Faculty, Department of Restoration

ORCID NO: 0000-0002-5984-3462

ÖZET

Bu çalışma; Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'ne 2020-2021 eğitim-öğretim güz döneminde kayıt yaptıran 1. sınıf öğrencilerinin, uzaktan eğitim deneyimlerini içermektedir. Uzaktan eğitim, Covid-19 pandemisinin ortaya çıkmasıyla yapılamayan yüz yüze eğitime alternatif olarak yükseköğretim kurumlarının hızlıca ürettiği bir çözüm yöntemidir. Bu yöntem bilgisayarlar ve internetin yaygınlaşması ile aşına olunan bir kavram olsa da uygulamalı bir biçimde, stüdyo sistemiyle mesleki eğitim verilen mimarlık bölümü için oldukça yabancısıdır. Mimarlık meslek eğitimi, öğrencilerin öğretim elemanı rehberliğinde yol aldığı, grup çalışmasıyla diğer öğrencilerden edindiği deneyim, çoğunlukla öğretim elemanının çizimler üzerinde yaptığı eskizler ve maketlerin düzenlenmesi ile üç boyutlu bir algının oluşturulması biçiminde kurgulanmıştır. Mimari proje dersi ise öğrencilerin lisans düzeyinde mesleki bilgi edindikleri ilk derstir. Bu ders kapsamında öğrencilere; mimari terminoloji kazandırma, teknik çizim kuralları öğrenme, plan kurgusu oluşturma, kesit ve görünüş çizme, malzeme bilgisi edinme, kavram belirleyerek araştırma yapma, bilgisayarı ve programlarını öğrenme ve sunum paftası hazırlama gibi becerilerin kazandırılması hedeflenmektedir. Ayrıca iki ve üç boyutu birlikte düşünebilme yeteneği ve maket yapma gibi becerilerin kazandırılması istenmektedir. Çalışma; Covid-19 pandemisinden dolayı uzaktan eğitim yöntemiyle başlayan mesleki eğitimlerinde yaşanan güçlükleri ve üniversite yaşamlarına bakışlarını saptamayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, dünya genelinde tüm ülkeleri etkileyen Covid-19 salgınının, değişen eğitim sistemleri ile çevrimiçi yapılan mimarlık meslek eğitimlerine değinilmektedir. Bu yöntemin kullanılmasıyla bölüm öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin deneyimlerini ve süreç esnasındaki mesleki eğitim motivasyonlarını etkileyen faktörler değerlendirilmiştir. Tüm bu öğretilenlerin analizi yapılarak uzaktan eğitim ile mimarlık eğitimi almanın öğrenciler üzerindeki bulguları değerlendirilmiştir. Sonuç olarak Mimari Proje 1 dersi için, yüz yüze eğitimin uzaktan eğitime oranla daha verimli geçtiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mimarlık Mesleği, Uzaktan Eğitim, Covid-19 Pandemisi, Dicle Üniversitesi**ABSTRACT**

This work; it includes the online education experiences of the first year students who registered to the Department of Architecture of the Faculty of Architecture at Dicle University in the 2020-2021 academic fall semester. Online education is a solution method quickly produced by higher education institutions as an alternative to face-to-face education, which cannot be done with the emergence of

* Bu makale 5. International Aegean Symposiums on Innovation Technologies & Engineering-V kongresinde (25-26 Şubat, İzmir) sunulan bildiriden üretilmiştir.

the Covid-19 pandemic. Although this method is a familiar concept with the spread of computers and the internet, it is quite foreign to the architecture department, which gives vocational training with the studio system in an applied way. Professional architectural education is structured in the form of creating a three-dimensional perception with the guidance of the instructor, the experience gained from other students through group work, and the arrangement of sketches and models made by the instructor on the drawings. The architectural project course is the first course in which students acquire professional knowledge at the undergraduate level. Within the scope of this course, students; it is aimed to gain skills such as architectural terminology, learning technical drawing rules, creating plan setup, drawing sections and views, obtaining material knowledge, researching by determining concepts, learning about computers and programs, and preparing a presentation sheet. In addition, it is required to gain skills such as the ability to think in two and three dimensions together and making models. Study; it aims to determine the difficulties experienced in their vocational education, which started with the online education method due to the Covid-19 pandemic, and their perspectives on university life. In this context, the changing education systems and online architectural vocational trainings of the Covid-19 epidemic, which affects all countries around the world, are mentioned. In this context, the changing education systems and online architectural vocational trainings of the Covid-19 epidemic, which affects all countries around the world, are mentioned. By using this method, the factors affecting the online education experiences of the department students and their motivation for vocational education during the process were evaluated. By analyzing all these teachings, the findings of receiving architectural education with online education on students were evaluated. As a result, for the Architectural Project 1 course, it was determined that face-to-face education was more efficient than online education.

Keywords: Architecture Profession, Online Education, Covid-19 Pandemic, Dicle University

1. GİRİŞ

286

Çin Halk Cumhuriyeti'nin Wuhan kentinde 31 Aralık 2019'da tespit edilen COVID-19 hastalığı, 11 Mart 2020'de ülke dışındaki vaka sayılarındaki hızlı artışla birlikte küresel ölçekte bir pandemi olarak nitelendirilmiştir (URL 1). Aynı gün ülkemizde de ilk vaka bilgisi paylaşılmıştır (URL 2). Yükseköğretim kurulu tarafından 13 Mart'ta yayınlanan bir bilgilendirme notuyla ülkemizdeki bütün yükseköğretim kurumlarında 16 Mart 2020 tarihinden itibaren 3 hafta süreyle eğitime ara verildiği belirtilmiş (URL 3) ve 18 Mart'ta yayınlanan uzaktan eğitime ilişkin alınan kararlar ile 23 Mart Pazartesi uzaktan eğitim altyapısı olan bütün üniversitelerde dijital olanaklar ile uzaktan eğitim sürecinin başlayacağı duyurulmuştur (URL 4).

Diyalog, öğretme ve öğrenmenin önemli bir unsurudur. Bu yüzden hem öğretmenler hem de öğrenciler çevrimiçi dersleri, yüz yüze eğitimlere ek olarak görmekteydi. Hızla gelişen teknoloji, tüm disiplinlerde uzaktan eğitimi kolaylaştırmıştır. Uzaktan eğitim, esneklik ve fırsat eşitliği gibi çeşitli nedenlerle öğrenciler arasında popülerlik kazanmıştır (McBrien, Cheng ve Jones, 2009). Terimlerin çoğu farklı isimlendirilse de (çevrimiçi öğrenme, açık öğrenme, web tabanlı öğrenme, bilgisayar destekli öğrenme, hibrit öğrenme, uzaktan öğrenme gibi) ortak noktaları, bir ağa bağlı bir teknolojik araç kullanılması ile herhangi bir yerden, herhangi bir zamanda, herhangi bir yolla öğrenme olanağı sunmasıdır (Cojocariu, Lazar, Nedeff ve Lazar, 2014; Moore ve Kearsy, 2005).

Uzaktan eğitim bilgisayarlar ve internetin yaygınlaşması ile aşına olunan bir kavram olsa da uygulamalı bir biçimde yürütülen, stüdyo sistemiyle mesleki eğitim verilen mimarlık bölümü için oldukça yabancısıdır. Mimarlık mesleğinin eğitimi öğrencilerin öğretim elemanı rehberliğinde yol aldığı, grup çalışmasıyla diğer öğrencilerden edindiği deneyim, çoğunlukla öğretim elemanının çizimler üzerinde yaptığı eskizler ve maketlerin düzenlenmesi ile üç boyutlu bir algının oluşturulması biçiminde kurgulanmıştır. Böylesine iletişimin güçlü olduğu bir eğitim sistemimde uzaktan eğitimle derslerin yapılması kararı uygulamalı olarak yürütülen mimarlık dersleri bakımından uygun bir yöntem olup olmadığı sorusu bu çalışmanın yapılmasının temel nedenidir. Pandemi nedeniyle çevrimiçi olarak yürütülen derslerde öğrencilerin mesleği ne ölçüde tanıdıkları anlatılmıştır. Dersler

ALMS¹ adı verilen bir çevrimiçi programı ile yürütülmüştür. Program dersleri kaydetmekte yeniden izlenmesine olanak sağlamaktadır. Ayrıca hem öğretim elemanı hem de öğrenciler ekran paylaşımı yapabilmektedir.

2.ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ

Mimarlar, iş dünyasına birçok farklı alanda yer bulabilmektedir. Yapı tasarlama, yeniden işlevlendirme, tarihi dokuda koruma ve malzeme gibi konularda da çalışma alanları genişlemektedir (Demir ve Halifeoğlu, 2020). Dicle Üniversitesi Mimarlık Bölümü 1983 yılından bu yana lisans düzeyinde eğitim veren köklü bir Mimarlık Fakültesidir. Ayrıca lisansüstü düzeyde de Mimarlık mesleğinin akademi platformunda yer almak isteyen ya da alanında uzmanlaşmak isteyen kişiler de lisansüstü eğitimine yönelmektedir (Demir ve Halifeoğlu, 2019 (a)). Yüksek lisans eğitimi ise 1991 yılından bu yana artan talepler ve öğretim üyelerinin sınırlılıkları içerisinde devam etmektedir (Demir ve Halifeoğlu, 2019 (b)). Uzaktan eğitim ile birlikte bu durum devam etmektedir.

Ülkemizde mimarlık mesleğinin lisans eğitim süresi genel olarak 4 yıldır. Bu eğitim, mesleki konuların teorik dersler ile tasarım, uygulama ve tartışma teknikleri kullanılarak pratik meslek bilgilerinin aktarıldığı atölye derslerinden oluşmaktadır (Biket, 2019:2). Mimarlık eğitiminin tarihçesinde kaynaklar üç ayrı dönemden söz etmektedir. İlki; mimarlık okullarının bulunmadığı, mesleki bilgilerin lonca düzeniyle nesilden nesile aktarıldığı, usta-çırak ilişkisinin oldukça önemli olduğu dönemdir. İkincisi; mimarlık okullarının açıldığı ancak okullarda sadece teorik bilgilerin verildiği, usta-çırak ilişkisinin okul dışında aktif olarak devam ettiği bir dönemdir. Üçüncüsü; okul dışında gerçekleştirilen usta-çırak eğitiminin, stüdyo mantığı ile okullarda teorik ve pratik bilgi senteziyle uygulandığı dönemdir. Ecole des Beaux-Arts'ın liderliğinde 18.yüzyılda kurularak uygulanmaya başlanan bu eğitim sistemi günümüzdeki mimarlık eğitim sistemine en yakın örnektir. Mimarlık eğitiminin geçmişten geleceğe gelişimi incelendiğinde, mimarlık eğitimi anlayışları zaman içinde değişse de mimarlık bilgisinin aktarımı için usta-çırak sisteminin hep uygulanageldiği görülmektedir (Ciravoğlu, 2001:7,11,12).

Mimarlık eğitim programının birinci sınıfta verilen temel eğitimlerinde teknik çizim/tasarım kuralları öğretilmektedir. Bu öğretiler yapılırken mesleki terminoloji kullanılmaktadır. Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'nde birinci sınıf güz döneminde öğrenciler tek mekân ölçeğinde çalışmaktadır. Dönem başında verilen ödev her hafta öğretim elemanının eleştirileri doğrultusunda geliştirilerek dönemin sonunda teslim edilmektedir. Dönem başında ders için ilgili öğretim elemanına 16 öğrenci tanımlanmıştır. Bu öğrencilerden 2 tanesi 2019 yılı kayıtlı olup okulu bir önceki sene bırakmıştır. Yine 2020 kayıtlı 3 öğrenci ise mimarlığın zor olduğu düşüncesiyle birkaç hafta sonra okulu bırakmıştır. Dönemin 5. haftasında DGS³ ile okula kayıt yaptıran 1 öğrenci gruba eklenmiştir. Dönemin 9. haftasında ise sağlık sorunları nedeniyle izne ayrılan bir öğretim üyesinin öğrencileri, öğretim elemanlarına paylaştırılarak 2 öğrenci daha proje grubuna eklenmiştir. Böylece derse kayıtlı olan 19 öğrencinin 14'ü dönem boyunca projeye devam etmiştir.

İlk hafta öğrencilere mesleğin tanımı yapılmıştır. Mimarlık ve nitelikli yapılarla ilgili bilgiler verilmiştir. İkinci hafta öğrencilerin algı düzeylerini ölçme amacıyla tanıdık bir mekân olarak düşünüldüğünden yaşadıkları evin çizimi yaptırılmıştır. Serbest elle yaptıkları bu çizimin hatalı yönleri anlatılmış ve mimarlık eğitimindeki genel geçer kaidelerden söz edilmiştir. Üçüncü hafta kendilerine bir meslek grubuna yönelik bir konsept belirlemeleri ve bu konsept ile ilgili bir tasarım yapmaları istenmiştir. Öğrenciler projelerinde kullanmak üzere yönetmen, öğretmen, su ürünleri mühendisi, solist, modacı, mimar, ziraatçı, futbolcu, yazar, bilgisayar mühendisi, ressam, youtuber, balerin ve fotoğraf sanatçısı gibi meslekler seçmişlerdir.

¹ Dicle Üniversitesi uzaktan eğitim sisteminde çevrimiçi derslerde kullanılan yazılım programının adı.

² Dikey Geçiş Sınavı: Önlisans programından mezun olan öğrencilerin lisans programlarına geçiş yapmaları için ÖSYM tarafından yapılan sınavdır.

3.ARAŞTIRMA VE BULGULAR

Mimari proje dersi öğrencilerin mimarlık eğitimine kayıt yaptıktan sonra lisans düzeyinde meslek öğretimi aldıkları ilk derstir. Proje kapsamında mimari terminoloji kazandırılmaya, teknik çizim kuralları, plan kurgusu oluşturabilme, kesit ve görünüş çizibilme, malzeme bilgisi edinme, konsept belirleyerek araştırma yapabilme, bilgisayarı kullanabilme, microsoft programlarını öğrenme, sunum paftası hazırlayabilme, iki ve üç boyutlu düşünme yeteneği, maket yapma gibi becerilerin kazandırılması hedefmektedir.

Stüdyolar, mimarlık eğitiminde oldukça önemli bir yere sahiptir. Öğrenci, proje gruplarının oluşturulması ile bir öğretim elemanın yönlendirmesiyle bir dönem boyunca projesini geliştirir. Bir projeyi sadece mekânsal olarak tasarlamakla kalmaz aynı zamanda içinde yaşayacak kişilerin konforuna yönelik kriterleri de öğrenir. Tasarlanan yapının fonksiyonuna uygun biçimde mekânların özelliklerini ve sınırlarını belirler. Her hafta yaptığı çizimler sonrası kritik alır ve yeni yapılan değişikliklerle ortaya çıkan problemlerle ilgili öğretim elemanı ile bir sonraki aşama için yapıcı eleştiriler ve tartışmalar sonucunda projesini olgunlaştırır. Bir nevi rehber görevi yapan öğretim elemanı doğrudan veya dolaylı biçimde projeyi yönlendirir. Bu çalışma ile öğrencilerin çevrimiçi eğitimde verilen bilgiyi nasıl çıktıya dönüştürdükleri tartışılmaktadır. Aşağıdaki tabloda öğrencilerin dönem boyunca üzerine çalıştıkları proje konseptler ve meslekler yer almaktadır (Tablo 1).

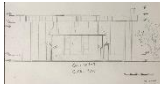
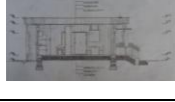
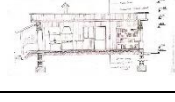
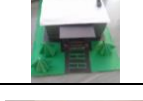
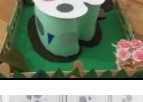
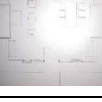
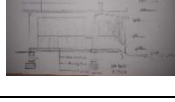
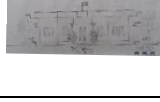
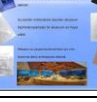
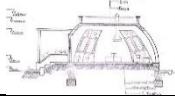
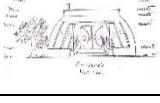
Tablo 1. Öğrenciler Tarafından Seçilen Meslek Gruplarının Mekâna Aktarımı

Öğrencinin Seçtiği Meslek	Öğrencinin Meslek Seçimini Mekâna Aktarım Biçimi
Mimar	Bir mimarlık ofisi biçiminde tasarlanan alanda, ofis alanı dışında özel bir çalışma ve toplantı alanı bulunmaktadır.
Ziraatçı	Bütünüyle cam olarak tasarlanan mekânda tavanı delip geçen özellikli bir ağaç yetiştirilmektedir. Mekânda bir şömine yerde minderler ve banklar bulunmaktadır. Dış duvarlarda ise zeminde bulunan havuza akan su ögesi ve bitkilendirmeler yer almaktadır.
Bilgisayar Mühendisi	Bir bilgisayar mühendisinin ofisi tasarlanmaktadır. Joystick biçimindeki alanda bir ofis alanı ve oturma alanı bulunmaktadır.
Fotoğraf Sanatçısı	Karanlık alanı kameranın merceği biçiminde tasarlanan formun bütününde bir fotoğraf makinesi kullanılmıştır. Çekilen fotoğrafların izlendiği alanda bir oturma grubu bulunmaktadır.
Youtuber	Youtube kanalı için çekimler yapılan alanda kapalı bir montaj kısmı, bir oturma alanı ve mutfak alanı tasarlanmıştır. Kanalin logosu soyutlanmıştır.
Yazar	Bir yazara tasarlanan alanda salyangoz kabuğundan esinlenilmiştir. Kabuğuna çekilen yazar eserlerini böyle ortaya çıkarmaktadır.
Balerin	Bir balerin çalışma alanının tasarlandığı yer balerin ayakkabıları biçiminde tasarlanmıştır.
Solist	Piyano formunda tasarlanan bu alanda bir piyano, oturma alanı ve ses düzenleme alanı tasarlanmıştır.
Öğretmen	Dağ evi konseptinde tasarlanan mekân, bir şöminenin etrafında sohbet biçiminde kurgulanmıştır.
Modacı	Bir modacının tasarladığı elbiseleri diktiği ve sergilediği bir alan düşünülmüştür.
Ressam	Bir ressamın atölyesinin tasarlandığı projede renk paleti, tavanda ışıklandırma biçiminde kurgulanmıştır.
Su Ürünleri Mühendisi	Akvaryum duvarlar ile yapılan mekân, bir toplantı alanını da içermektedir.
Futbolcu	Antrenman odası olarak tasarlanan alan bir yarım küre biçimindedir.
Yönetmen	Film izleme odası olarak düşünülen mekân film makarası biçiminde düşünülmüştür. Geniş bir oturma alanı perde ve küçük bir mutfak alanı tasarlanmıştır.

Bir dönem boyunca haftanın bir tüm günü yürütülen proje dersinde öğrenciler ödevlerini zamanında ve eksiksiz yapmaya gayret gösterdiler. İlk olarak konseptlerini belirleyerek bu yönde araştırmalar yaptılar. Sonrasında projeler ile ilgili analogik benzetmeler kullanarak bir form belirlediler. Belirlenen formlara tefriş yerleşimi yaparak fonksiyonu biçimlendirdiler. Teknik resim kurallarına ve mimari terminolojiye hâkim olundu. Maket yaparak üç boyutlu düşünme yeteneği kazanmaya gayret gösterdiler. Son olarak projelerini tanıtabilecekleri bir sunum paftasının nasıl hazırlanacağını

öğrendiler. Aşağıdaki tabloda öğrencilerin mimari proje dersinin dönem sonu çıktıları yer almaktadır (Tablo 2).

Tablo 2. Teslim Edilen Dönem Sonu Projeleri

Öğrenci Konsepti	Mimari Proje Dersinin Dönem Sonu Çıktıları				
Mimar					
Ziraatçı					
Bilgisayar Mühendisi					
Fotoğraf Sanatçısı					
Youtuber					
Yazar					
Balerin					
Solist					
Öğretmen					
Modacı					
Ressam					
Su Ürünleri Mühendisi					
Futbolcu					
Yönetmen					

Haftada bir yürütülen ders saatlerinin yeterli olmadığı durumlarada öğretim elemanı ile birebir iletişim kurarak sorular sordular. Yazılım programı, internet kesintileri, bağlantı sorunları vb. yaşandı. Bazı öğrencilerin bilgisayarı ve internet bağlantısı olmadığından evlerinden dışarı çıkmak zorunda kaldılar. İlk kez maket yaptıkları için hangi malzemeleri nasıl kullanacaklarını öğrendiler. Yaşanan kavramsal karmaşalar ile kendilerini ifade etme yolları geliştirdiler. Derslerin tekrar izlenebilir olması öğrencilerin kavramadıkları yerleri tekrar izlemesine ve sorularına cevap bulabilmeleri açısından önemli oldu. Çözüm olarak geliştirilmiş olsa da mimarlık eğitiminde çevrimiçi uygulamalar yüz yüze eğitimde verilen hızlı etkileşimin yerini almamaktadır.

3.1. Yüz Yüze ve Uzaktan Eğitimle Mimari Proje Dersi İşlemek

Mimarlık Fakültelerinde ana ders olan proje dersleri uygulamalı olarak stüdyo (atölye) adı verilen dersliklerde yürütülmektedir. Stüdyolarda soyut kavramlar somut kavramlara dönüştürülmektedir. Pandemi öncesinde öğretim elemanı ile birebir eskizler yapılarak, maketlerin sökülüp takılarak yeniden kurgulanması biçiminde ders yürütülürken; mevcut durum dersin tamamen soyut bir biçimde yürütülmesini gerektirmiştir. Yüz yüze eğitimde ders anlatımı esnasında anlaşılmayan bir durum olduğunda hemen müdahale edilerek sorun çözülürken; tamamen yabancı olunan uzaktan eğitimle mesleki eğitim konusu zorlanarak ifade edilmiştir. Uzaktan eğitimde öğrenciler ölçek kavramına henüz vakıf değilken ölçekli çizim anlatılmaktadır. Dijitalleştirilen resimlerde her ne kadar eşel istense de öğrenciler anladıkları ölçüde kâğıda yansıtabilmiştir. Dijitalleştirilen çizimlerin çözünürlükleri düşük olduğundan net anlaşılmamaktaydı. Çoğu zaman öğrenciler derste anlatılanları kavrayamadıklarında farklı iletişim yöntemleriyle (WhatsApp vb.) sorular sormaktaydı. Bu durum aynı bilginin daha fazla efor harcanarak öğretilmesine neden olmuştur.

Öğrenciler sürekli olarak iletişimde kalarak bilgiye ulaşma çabasındaydı. Uzaktan eğitimde derslerin tekrar tekrar izlenebilmesi kavranılmayan yerlerde anında bilgiye ulaşılabilmesini sağlamaktaydı. Haftalık ödevlerden not alınması ve derslerin kayıt altına alınması nedeniyle yüksek başarı görüldüğü, öğretim elemanı ile iletişim sürekliliğinin algılama performansını arttırdığı, üretilen projelerin öğrencilerin mimari bilgi ve birikimine bir yön verdiği, öğrencilerin yeni tanıştıkları mesleğe oldukça fazla ilgi duyduğu tespit edilmiştir. Her koşulda mimarlık eğitiminde teorik dersler online biçimde aktarılabilirse de, uygulamalı proje dersleri ise yüz yüze verilmesi gereken bir eğitim süreci olmalıdır.

4.SONUÇ

Çalışma sonucunda aşağıdaki sonuçlara varılmıştır:

- Öğretim elemanı açısından;
 - Teknolojinin getirdiği imkânlardan; internet, bilgisayar, cep telefonu, tablet gibi araçlardan olabildiğince yararlanıldı.
 - Uzaktan eğitim ile yüz yüze eğitim karşılaştırıldığında daha fazla çaba sarfedilmektedir.
 - Öğrenciler ders kapsamında kullanılan terminolojiye hâkim oluncaya kadar mimari dilde anlaşmazlıkların yaşandığı tespit edilmiştir.
 - Mimarlık eğitiminin aktarımı çizim üzerine kurgulandığı için ders verilen yazılım programındaki sınırlılıklar ders akışına da sınırlılıklar getirmiştir.
- Öğrenciler açısından;
 - Öğrenciler tasarım yaklaşımları hakkında genel bilgi edindiler.
 - Kritik almanın projelerini geliştirdiğini gördüler.
 - Derslerin kayıt altına alınması öğrencilerin her hafta verilen kritikleri düzenleyerek ödevlerini zamanında ve eksiksiz yapmalarını sağladı.
 - Öğrencilerin sürekli soru sorduğu ve iletişimde kaldığı bir başka bir yazışma programı üzerinden ders saati dışında da sürekli iletişim kurmaya çalıştılar.
 - Öğrenciler tasarım yapma, konsept oluşturma ve bir projenin ortaya çıkış sürecine daha fazla hakim oldular.

- Haftalık ödevlerle derslerin kayıt altına alınmasının başarıyı arttırdığı gözlemlendi.
- Sanal stüdyo çalışması ile öğrenciler, projelerin gelişimini günlük olarak gözlemleyip anlayabildiler ve daha fazla bilgi alışverişinde bulundular.
- Sürekli erişebildikleri öğretim elemanı ile aralarında bir uyum ve bilgi alışverişinin olduğu anlaşıldı.
- Öğrenciler kendi projelerinde değil, aynı zamanda grup arkadaşlarının projelerinde bulunan sorunları ve çözümleri de görme fırsatı buldular.
- Dersler yeniden izlenmek üzere kayıt altına alındığından anlaşılmayan/kavranılmayan/hâkim olunmayan bilgilere istedikleri kadar ulaşma olanağı buldular.
- Yüz yüze eğitim ile sağlanan iletişim ortamında aksaklıklar oluştu.
- Sosyalleşme ortamları olmadığından öğrenciler arasında yüz yüze eğitimdeki gibi bir etkileşim olamadı.
- Proje grup arkadaşlarını tanımadan dönemi tamamlamak zorunda kaldılar.
- Dijitalleştirmede çözünürlükleri düşük fotoğrafların, fotoğraflarda parlamaların, çizimlerin ve belgelerin anlaşılmaması gibi sorunlarla karşılaşıldı.
- Proje geliştirme üzerinde büyük etkisi olan stüdyo ortamını karakterize eden dinamiklerle hem kendi projelerine hem de diğer öğrencilerin projelerine eleştirel bakma yeteneği kazandılar.

Küresel ölçekte tüm ülkeleri etki altına alan Covid-19 pandemisi salgının seyri nedeniyle eğitim sistemlerinde de değişikliklerin yapılmasına neden oldu. Ülkemizde mesleki eğitim veren üniversitelerde bu durum uzaktan eğitim ile çözümlenmeye çalışılmıştır. Dersler bilgisayarlar üzerinden yazılım programlarıyla yürütüldü. Öğrenciler ve öğretim elemanının tamamen sanal sınıflarda etkileşim kurmak zorunda kaldı. Kamera ile görüntü, mikrofon ile ses teması kuruldu. Bazen yazılım programının yazı satırından aktarılan soru-cevap ile dersler yürütüldü. Mesleki yaşamlarına yeni başlayan öğrenciler sınıf ortamında birbirlerini görmeden yalnızca bilgisayar ekranı ile iletişim kurdular. Her ne kadar çevrimiçi dersler sonunda mimari bir proje çizimi, maket yapımı, konsept belirlenmesi ve sunum paftasının hazırlanması gibi eğitimler verilse de çalışma sonucunda yapılan incelemelerle; çevrimiçi eğitim ile 1. Sınıf öğrencilerine tasarım, kuram, teknik çizim konularının stüdyo derslerine oranla öğretim elemanı tarafından aktarılmasında zorluklarla karşılaşıldı.

Sonuç olarak; pandemi döneminde çözüm olarak geliştirilmiş olsa da mimarlık eğitiminde çevrimiçi uygulamaların yüz yüze eğitimde verilen hızlı etkileşimin yerini alamadığı kanaatine varılmıştır.

5.KAYNAKLAR

- Biket, A.P., (2019). “Mimari Tasarım Atölyesinde İki Rolü Deneyimlemek” Yakın Mimarlık Dergisi, Cilt: 2 Sayı: 2
- Ciravoğlu, A. (2001). “Mimari Tasarım Eğitiminde Workshop – Stüdyo Paralelliği Üzerine”, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Cojocariu, V.M., Lazar, I., Nedeff, V., & Lazar, G. (2014). ‘SWOT analysis of e-learning educational services from the perspective of their beneficiaries.’ Procedia-Social and Behavioral Sciences, 116. <http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.510>
- Demir, H., Halifeoğlu F.M., (2019 (a)). “Mimarlık Bölümünde Yüksek Lisans Eğitimine Yönelik Bir Değerlendirme: Dicle Üniversitesi Örneği”, 4. Uluslararası Mühendislik ve Doğal Bilimler Konferansı (ss. 323-331), Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Demir, H., Halifeoğlu, F.M., (2019 (b)), “Dicle Üniversitesi Mimarlık Bölümündeki Yüksek Lisans Eğitiminin Çalışma Hayatına Etkisinin Değerlendirilmesi” 3. Anadolu Uluslararası Uygulamalı Bilimler Kongresi (UBAK 2019) 28-29 Aralık 2019, (891-900), Diyarbakır, Türkiye.

Demir, H., Halifeoğlu, F.M., (2020). “Yüksek Lisans Programı Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma: Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Örneği” Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research, (367-377), Samsun, Türkiye.

Jormakka, K. (2008). Basics design methods. Basel: Birkhauser Verlag AG.

Kakdaş Ateş, D., Demir Kayan, H., Uzaktan Eğitimin Mimarlık Bölümünde Değerlendirilmesi: Dicle Üniversitesi Örneği, 5. International Aegean Symposiums on Innovation Technologies & Engineering-V, 25-26 Şubat 2022, İzmir.

McBrien, J. L., Cheng, R., & Jones, P. (2009). Virtual Spaces: Employing a Synchronous Online Classroom to Facilitate Student Engagement in Online Learning. The International Review of Research in Open and Distributed Learning, 10 (3). <https://doi.org/10.19173/irrodl.v10i3.605>

Moore, M. G., & Kearsley, G. (2005). Distance education: A systems view. Belmont, CA: Thomson Wadsworth.

Onat, E. (2010). Journey to Architecture. Yem Publications, İstanbul. Goldschmidt, G. (1988). Interpretation: Its Role in Architectural Designing. Design Studies, 9 (4): 235-245

URL 1: WHO/Europe | Coronavirus disease (COVID-19) outbreak - About the virus (Erişim Tarihi: 02.01.2021)

URL 2: <https://www.trthaber.com/haber/gundem/turkiyede-ilk-koronavirus-vakasi-tespit-edildi-466216.html> (Erişim Tarihi: 02.01.2021)

URL 3: 02-coronavirus-bilgilendirme-notu-1.pdf (yok.gov.tr) (Erişim Tarihi: 13.02.2021)

URL 4: 03-uzaktan-egitime-iliskin-alinan-karar.pdf (yok.gov.tr) (Erişim Tarihi: 13.02.2021)